

به نام خدا

فرهنگ لغت بختیاری

اصطلاحات

و

ضرب المثل ها

لیلا جهان بخشی

۲۲۹۳۵۱۵

www.ketab.ir

سرشناسه	: جهان‌بخشی، لیلا، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ لغت بختیاری، اصطلاحات و ضرب‌المثل‌ها/لیلا جهان‌بخشی.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۷ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۲۰۸۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۷.
موضوع	: بختیاری (گویش) -- واژه‌نامه‌ها - فارسی Bakhtiari dialect -- Dictionaries - Persian بختیاری (گویش) -- اصطلاح‌ها و واژه‌ها Bakhtiari dialect -- Glossaries, vocabularies, etc ضرب‌المثل‌های بختیاری Proverbs, Bakhtiari
رده بندی کنگره	: ۳۲۸۴PIR
رده بندی دیویی	: ۳/۹۴۴ج
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۸۶۵۲۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

نام کتاب:	فرهنگ لغت بختیاری، اصطلاحات و ضرب‌المثل‌ها
تالیف و گردآوری:	لیلا جهان‌بخشی
ناشر:	آموزشی تالیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	لیلا جهان‌بخشی
طراح و گرافیکست:	www.irantypist.com
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۲۰۸۰-۲
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com www.arshadan.net
مرکز بخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵۰۰
قیمت:	۳۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۴.....	زبان و ادبیات بختیاری
۶.....	چند نکته در زبان و گویش بختیاری
۶.....	موارد خاص در زبان بختیاری
۸.....	بخش اول: معنی کلمات
۶۸.....	بخش دوم: معانی اصطلاحات کوتاه
۷۸.....	بخش سوم: ضرب‌المثل‌ها؛ به همراه معانی
۱۱۷.....	منابع

www.ketab.ir

مقدمه

خود را به اصالت سرزمینم گره زده‌ام، تاریخ را زیاد خوانده و شنیده‌ام ولی اصالت ایلیم را دوست دارم، زیرا از اسب افتادن که همان مدها و فرهنگ‌های موجود امروزی است را بر از اصل افتادن ترجیح می‌دهم.

در جغرافیایی زندگی می‌کنیم نه بر اصل خود که همان زندگی ایلی و روستایی پدران و نیاکان خود بوده مانده‌ایم و نه بر زندگی صنعتی و مدرن امروزی دستیابی کامل پیدا کرده‌ایم تا بتوانیم زندگی راحتی داشته باشیم. به قول خودمان بین لنگر زمین و آسموو گیر هستیم.

در حالی که همه یا لاقلاً نسل ما در حسرت همان زندگی‌های بی‌غل و غش و ساده کودکی‌مان و پدران و مادران زحمت کشمان مانده‌ایم. همان نان ساده تیری مادران و طبیعت زیبا و گاه خشن سرزمین‌های بختیاری و صمیمیت و یکدلی که بین همگان بود. ما بختیاری‌ها اکثریت فقط به نام بختیاری افتخار می‌کنیم، این در حالی است که حاضر نیستیم زبان و فرهنگ‌مان را به فرزندان و آیندگان خود بیاموزیم و یا حتی با لهجه و زبان خود صحبت کنیم. شاید برخی این نکته را نپذیرند ولی همه می‌دانیم تمام اقوام و گروه‌های ساکن در ایران زمین، زبان محاوره‌ای آن‌ها زبان محلی و مادری است، در هر مقامی که باشند با همان زبان به راحتی و افتخار گویش می‌کنند در حالی که ما قومی هستیم که ظاهراً به اصالت خود مفتخریم ولی به گویش بختیاری و لری سخن گفتن را نمی‌پسندیم و سعی می‌کنیم با زبان فارسی و گاه‌ا‌ا اضافه کردن چند لغت خارجی و تغییر لحن و بیان خود را به اوج پیشرفت گره بزنیم، در حالی که سخت در اشتباهیم، زیرا هر چیز به جای خود نیکوست حفظ گذشته و قدمت فرهنگ و زبان مادری خود نشان اصالت است نه چیز دیگری.

پیشرفت و دستیابی به علم روز دنیا نیز بسیار قابل احترام و لازم در زندگی امروزی است. البته در دنیایی که فریب هم‌نوع و شاید برادر خود زرنگی تصور می‌شود و کمتر چیزی رنگ و بوی حقیقت و واقعیت را می‌دهد، انسان‌ها از هدف اصلی زندگی دور شده‌اند و زندگی خیلی کسل‌کننده و تکراری می‌شود، زندگی امروزی که همه مادیات و ثروت اندوزی است و کمتر کسی به دنبال هدف اصلی که همان رسیدن به کمال و

گرایش به حق که در نهاد همگان نهفته است، می‌باشیم. همه در آرزوی صفا و یکرنگی و صمیمیت و حقیقت هستیم البته آنانی که هنوز از انسانیت در وجودشان چیزی باقی مانده نه آن انسان و موجود دو پای متحرک. اخلاقیات امروزی و گرایش‌هایی که مطابق با فطرت انسانی نمی‌باشند، همه چیز را به نابودی می‌برند، زیرا فطرت انسان متمایل به حق است و گرایش به باطل تحت تأثیر شرایط بر او عارض می‌شود و این همان موضوعی است که گاهی انسان‌ها دچار حالتی می‌شوند به نام عذاب وجدان، و گرایش فطری انسان به حق را صحنه می‌گذارد^۱.

در فرهنگ و زبان بختیاری مخصوصاً در ضرب‌المثل‌ها و اصلاحات به راحتی می‌توان به سادگی و صداقت و توانایی، نوع دوستی و شجاعت که از افتخارات ایل بختیاری است را متوجه شد و یادآوری کرد. چون خودم همیشه دنبال سادگی و بی‌آلایشی بودم زیرا سادگی و واقعیت است که انسان را از همه قید و بندهای غیرانسانی دور می‌کند و از آنجایی که زبان و فرهنگ و سنن ایل بختیاری را در معرض فراموشی دیدم، تصمیم گرفتم گامی هرچند کوتاه در این زمینه بردارم، هرچند که می‌دانم مردم برای هر چیزی حاضرند هزینه کنند جز بالا بردن سطح آگاهی خود چه در زمینه فرهنگ اصیل، چه تاریخ و چه انسانیت و ...

سرانه یا همان الگوی مصرف در کشور ما در هر زمینه‌ای بالا رفته و در مقایسه با کشورهای دیگر مصرف زیاد داریم در حالی که سرانه خرید کتاب تا حتی مطالعه و بالا بردن سطح آگاهی خود بسیار کمتر از تراز جهانی هستیم، ولی باز به امید این که حتی یک نفر، نوشته‌هایم را بخواند و تغییر و انگیزه‌ای در او ایجاد شود می‌نویسم اول برای زنده ماندن ارزش‌های والای انسانی (در نوشته‌های دیگر) و دوم برای زنده ماندن اصالت و فرهنگ و زبان ایل بزرگ بختیاری، هرچند در حد بسیار ناچیز، هرچند کوتاه برای فرزندان عزیزم مهندس حبیب بهترینم و آقا طاهای مهربانم، که در زندگی هدفم در تربیت آن‌ها دو چیز بوده که در اینجا به صورت وصیت نیز به آن‌ها یادآوری می‌کنم.

۱. جستاری درباره دین و سلامت روان، دکتر محمدی بختیاری، انتشارات عصر ظهور، ص ۴۱